

Σχεδιασμός προγραμμάτων

11 Απριλίου 2016

Δρ. Ευγενία Βαθάκου
evathakou@hotmail.com

ΙΣΝ / SNF
ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS FOUNDATION

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Σχεδιασμός Έργου

Καθορίζονται οι παράμετροι του έργου:

το **πρόβλημα**, **για ποιον**, **με ποιον**

Ο σκοπός, ο στόχος/οι, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα
οι δράσεις μέσω των οποίων θα επιτευχθούν τα
αποτελέσματα [**ΠΩΣ**]

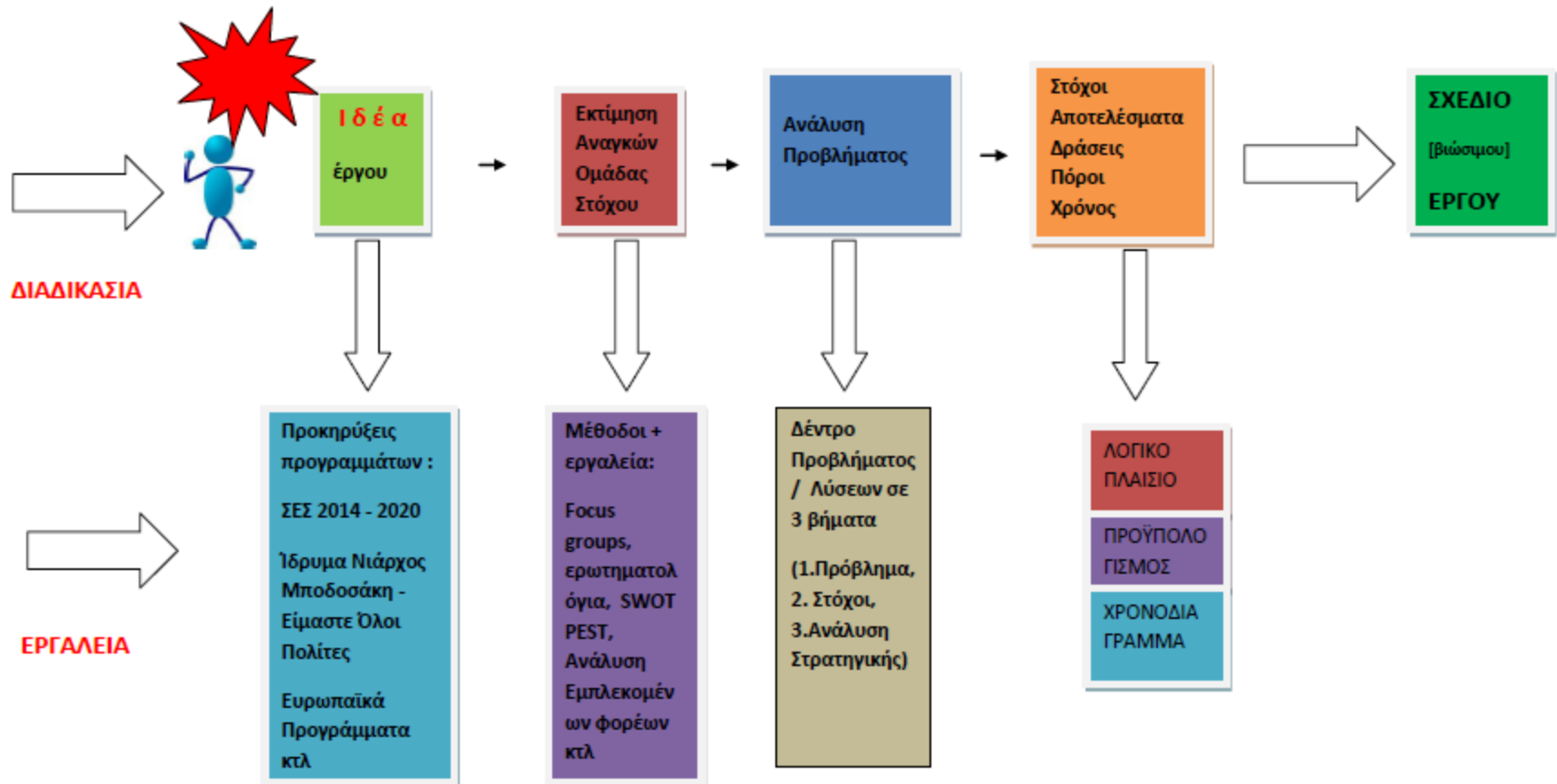
οι δείκτες για να παρακολουθείται η πρόοδος της
υλοποίησης

οι βασικές υποθέσεις που μπορούν να επηρεάσουν την
επίτευξη των αποτελεσμάτων

οι πόροι (εργασία, εξοπλισμός, υλικά που απαιτούνται
σε κάθε εργασία, κόστος όλων αυτών)

- ΒΑΣΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΕΝΟΣ ΕΡΓΟΥ

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΕΡΓΟ

- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (check list)

Ερώτηση	Δουλειά	Πώς θα το κάνω;
1. Ποιες ήταν οι πιο σημαντικές ανάγκες (αίτια και αποτελέσματα) τα οποία προέκυψαν από την εκτίμηση αναγκών ;	Δες πάλι και ιεράρχησε τα αποτελέσματα της εκτίμησης αναγκών	Δουλεύω με την ομάδα στόχο πάνω στις προτεραιότητες – συνάντηση με εκπροσώπους της κοινότητας / ομάδα στόχο
2. Ποιες από αυτές τις ανάγκες μπορεί να αντιμετωπίσει ο οργανισμός μου;	Αυτό-αξιολόγηση (ικανότητα, όραμα/αποστολή, πόροι)	Κάποιες ανάγκες μπορεί να μας ξεπερνούν. Πάντως θα πρέπει να διερευνήσουμε στρατηγικές που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για την αντιμετώπιση των αναγκών πριν αποφασίσουμε σχετικά. Πχ. Ίσως δεν μπορούμε να φτιάξουμε μια κλινική αλλά μπορούμε να ασκήσουμε πιέσεις στην κυβέρνηση γι' αυτό. Συνάντηση με συναδέλφους εντός του οργανισμού.
3. Ποιοι είναι οι πόροι που έχουμε στην διάθεσή μας (ανθρώπινοι, οικονομικοί, υλικοί);	Εκτίμηση πόρων	Συνάντηση με συναδέλφους εντός του οργανισμού για να χαρτογραφηθούν οι πόροι αναλυτικά (χρόνος προσωπικού, χρήματα, εξοπλισμός, χώροι κτλ)
4. Θα μπορούσαμε να βρούμε επιπλέον χρήματα και άλλους πόρους για να αντιμετωπίσουμε κάποια από τα προβλήματα;	Εκτίμηση πόρων	Διερευνώ αν η ομάδα στόχος θα μπορούσε να συμβάλει στην εξεύρεση κάποιων πόρων. Διερευνώ επίσης άλλες δυνατότητες: δωρητές, άλλες ΜΚΟ, τοπική αυτοδιοίκηση κτλ

5. Πως έχουν προσπαθήσει οι άλλοι να αντιμετωπίσουν τις ίδιες ανάγκες;	Εξέταση καλών πρακτικών	Ρωτώ την ομάδα στόχο αν έχουν γίνει άλλες προσπάθειες στο παρελθόν. Ρωτώ συναδέλφους σε άλλους οργανισμούς ΜΚΟ. Κάνω έρευνα σε σχετικές πηγές από το internet
6. Τι στρατηγικές θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε;	Εντόπισε και ιεράρχησε στρατηγικές και προσεγγίσεις	Υπολογίζω τα βασικά αίτια του προβλήματος και βρίσκω αντίστοιχες κατάλληλες στρατηγικές. Υπολογίζω ποιες στρατηγικές θα είναι πιο αποτελεσματικές (αν έχουμε τις ικανότητες, τους πόρους, τον χρόνο). Υπολογίζω ποιες δράσεις η κοινότητα είναι έτοιμη και επιθυμεί να υλοποιήσει
7. Ποιες δράσεις θα συμπεριληφθούν στο έργο;	Εντόπισε δράσεις σχετικές με τις στρατηγικές που έχεις ιεραρχήσει	Αποφάσισε ποιες δράσεις θα υποστηρίξουν την στρατηγική που επέλεξες. Συζήτησε με συναδέλφους εντός και εκτός του οργανισμού σου
8. Ποιος θα εμπλακεί στο έργο;	Εντόπισε τους υλοποιητές και τους σχετικούς φορείς (stakeholders)	Συζήτησε με την ομάδα στόχο και τους συναδέλφους ποιους θα υλοποιήσει διαφορετικές δράσεις του προγράμματος με βάση την διαθεσιμότητά τους, ικανότητες, εμπειρία και αξιοπιστία
9. Πόσος χρόνος θα χρειαστεί για την υλοποίηση	Ανάπτυξε το ημερολόγιο του έργου	Ετοίμασε ένα αναλυτικό σχέδιο δράσης «σπάζοντας» τις δράσεις σε υποδράσεις, συμπεριλαμβάνοντας ποιους θα εμπλακεί. Βεβαιώσου ότι οι διαφορετικές δράσεις δεν συμπίπτουν χρονικά
10. Ποιος θα συντονίζει το έργο;	Κατανομή εργασίας	Ορίστε τον συντονιστή του έργου ανάμεσα στους συναδέλφους και την υπόλοιπη ομάδα έργου – σημαντικό είναι να υπάρχει και σημείο επαφής στην ομάδα έργου
11. Ποιο το κόστος του έργου;	Ανάπτυξε τον προϋπολογισμό	Εφόσον το σχέδιο δράσης είναι έτοιμο μπορούμε να φτιάξουμε και τον αναλυτικό προϋπολογισμό συμπεριλαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα έξοδα
12. Πως θα ξέρω ότι το πρόγραμμά μου έφερε την προσδοκώμενη αλλαγή;	Ανάπτυξε ένα σχέδιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης	Όρισε στόχους, αποτελέσματα, δείκτες και εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης καθώς και το πότε (κατά την διάρκεια και μετά) θα γίνει η αξιολόγηση

Χρήσιμα εργαλεία στον σχεδιασμό ενός έργου

- Λογικό πλαίσιο
- Προϋπολογισμός
- Χρονοδιάγραμμα

ΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

**Ένα εργαλείο για σχεδιασμό,
υλοποίηση, παρακολούθηση
αξιολόγηση**

Περιεχόμενο του Προγράμματος	Δείκτες αποτελεσμάτων	Πηγές και μέσα επαλήθευσης	Υποθέσεις εργασίας
Σκοπός του Προγράμματος:			
Στόχοι του προγράμματος	Ποιοι ποιοτικοί και ποσοτικοί δείκτες θα αποδείξουν αν και σε ποιο βαθμό επιτεύχθηκαν οι στόχοι του προγράμματος;	Ποιες είναι οι πηγές πληροφόρησης για τους δείκτες αυτούς;	Ποιοι είναι οι παράγοντες που δεν μπορούν να εκτιμηθούν από το πρόγραμμα και όμως είναι απαραίτητοι για την υλοποίησή του;
Αναμενόμενα αποτελέσματα:	Ποιοι δείκτες που θα μετρήσουν αν και σε ποιο βαθμό το πρόγραμμα πέτυχε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα;	Ποιες είναι οι πηγές πληροφόρησης για τους δείκτες αυτούς;	Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται για να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα;
Δραστηριότητες:	Απαιτούμενα μέσα:	ΚΟΣΤΟΣ	Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται πριν την έναρξη του προγράμματος;

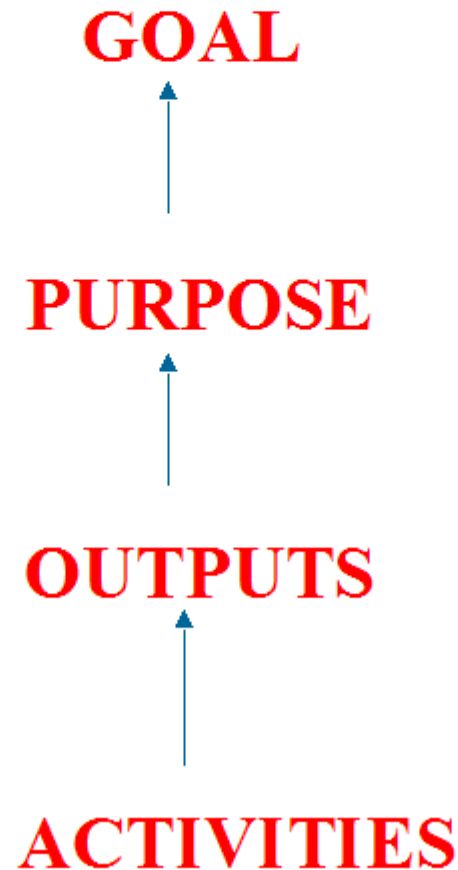
Στοιχεία του Λογικού Πλαισίου

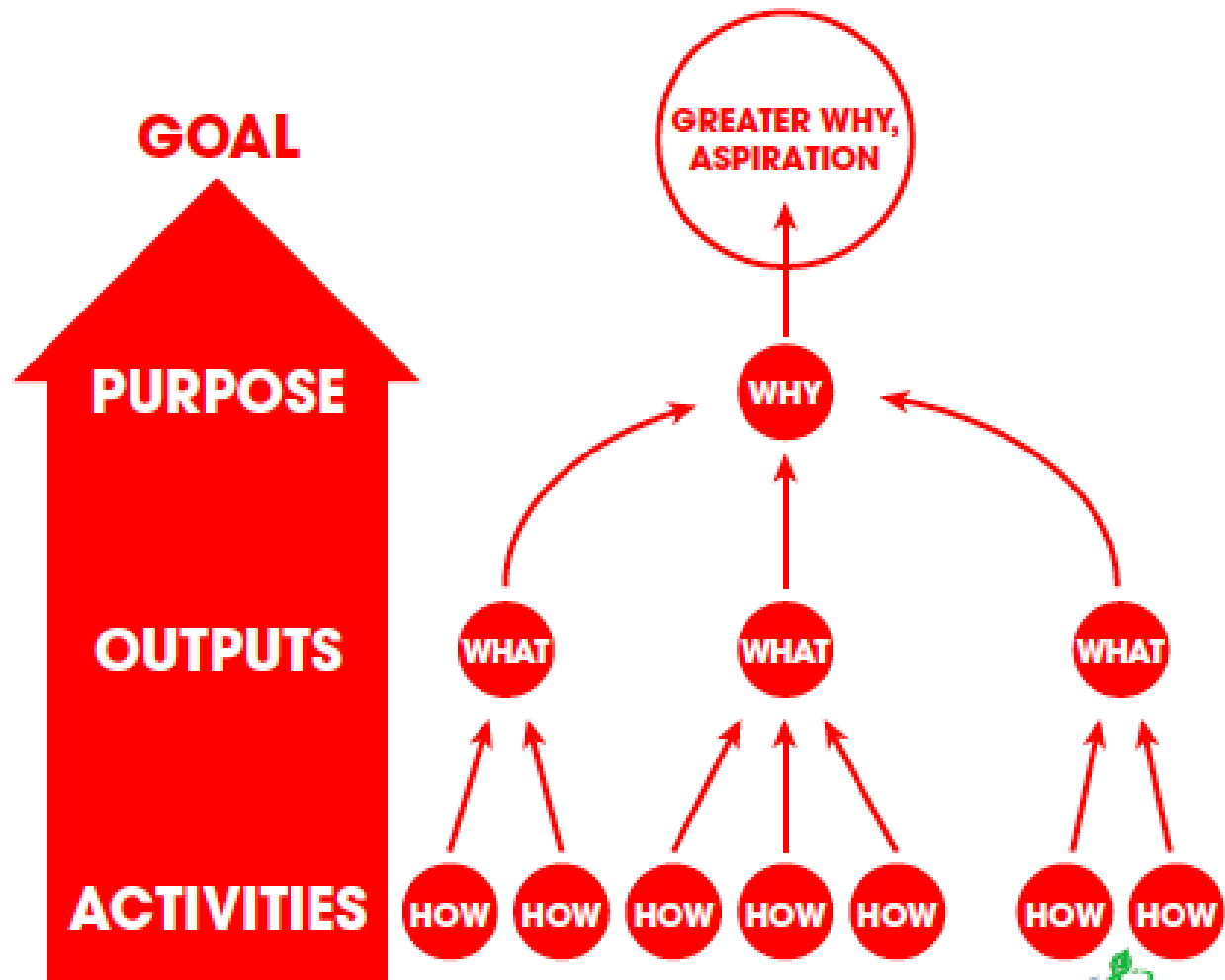
- **Απώτερος Στόχος** – Στην επίλυση ποιου προβλήματος θα συμβάλει το πρόγραμμά σας;
- **Άμεσος Στόχος** - Τι θέλετε να πετύχετε;
- **Αποτελέσματα** – Τι θα παράγει το έργο σας;
- **Δράση** - Πώς προτείνετε να το κάνετε ;
- **Δείκτες** - Πώς θα δείξετε ότι οι στόχοι / αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί ;
- **Πηγές στοιχείων** -Μέσα εξακρίβωσης των δεικτών
- **Συχνότητα συλλογής στοιχείων** -Πόσο συχνά θα συλλέγετε τα στοιχεία σας ;
- **Αρμοδιότητα συλλογής στοιχείων** -Ποιός θα συλλέξει τα στοιχεία - άτομο/τμήμα/οργανισμός ;
- **Προϋποθέσεις** που πρέπει να πληρούνται

► Στην πρώτη στήλη απαιτείται **συνοχή και συνέπεια** καθώς ακολουθείται η σχέση αιτίου-αποτελέσματος. **ΑΝ** υλοποιηθούν οι δραστηριότητες τότε θα επιτευχθούν τα αποτελέσματα, **ΑΝ** επιτευχθούν τα αποτελέσματα θα επιτευχθούν οι στόχοι και **ΑΝ** επιτευχθούν οι στόχοι θα έχει επιτευχθεί ο ανώτερος στόχος του προτεινόμενου προγράμματος.

LOGICAL FRAMEWORK MATRIX

A tool for planning, appraisal, monitoring and evaluation. The framework –Vertical Logic

Απώτερος στόχος ή σκοπός

- Αναφερθείτε σε κάποιο μεγάλο πρόβλημα, για παράδειγμα ένα πρόβλημα υγείας ή ένα κοινωνικό πρόβλημα
- Αναφερθείτε στον πληθυσμό, ομάδα-στόχο και την περιοχή που στοχεύετε
- Χρησιμοποιήστε ξεκάθαρη ορολογία

Άμεσοι στόχοι

Οι άμεσοι στόχοι θα πρέπει να είναι **“SMART(ER)”**:

- *Specific*= συγκεκριμένοι και να μην αφήνουν χώρο για διαφορετικές ερμηνείες
- *Measurable*= μετρήσιμοι για να παρακολουθείτε και αξιολογείτε τη πρόοδο (προτιμότερη η αριθμητική)
- *Appropriate* = κατάλληλοι για τα προβλήματα, τον κύριο σκοπό του προγράμματος αλλά και για τον οργανισμό σας
- **Realistic**= ρεαλιστικοί
- **Time-bound**= χρονικά προσδιορισμένοι
- **Ethical - Reachable**

Ορολογία

Κατάλληλα Ρήματα για Άμεσους Στόχους

- Μειώνω
- Αυξάνω
- Δυναμώνω
- Βελτιώνω
- Ενισχύω

Ακατάλληλα Ρήματα για Άμεσους Στόχους

- Εκπαιδεύω
- Παρέχω
- Παράγω
- Εγκαθιστώ / δημιουργώ
- Διεξάγω

Κακογραμμένος απώτερος στόχος

- Απώτερος Στόχος: Να αυξήσει τη γνώση για τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία στην Ελλάδα

Καλογραμμένος απώτερος στόχος

- Να βελτιώσει τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία στους νέους μεταξύ 15-24 ετών στην πόλη Χ, μέσω της μείωσης των ανεπιθύμητων εγκυμοσύνων και των σεξουαλικά μεταδιδόμενων ασθενειών.

Κακογραμμένος άμεσος στόχος

- Άμεσος στόχος: Θα εκπαιδεύσει τους κατοίκους σε θέματα ανακύκλωσης

Καλογραμμένος άμεσος στόχος

- Οι ενήλικοι στην περιοχή X (άντρες και γυναίκες) και τα παιδιά στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μέχρι το τέλος του τριετούς προγράμματος, θα γνωρίζουν τι προϊόντα μπορούν να ανακυκλώσουν και που μπορούν να το κάνουν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Τα αποτελέσματα είναι **ΤΙ** θέλετε να παράγει το πρόγραμμά σας.
- Τα αποτελέσματα αναφέρονται στις συνέπειες για τους αποδέκτες ή τους δικαιούχους της κοινότητας.
- Αλλαγές/βελτιώσεις που θα επιτύχει το έργο = συγκεκριμένα προϊόντα / υπηρεσίες / δεξιότητες / ικανότητες

Παραδείγματα

- Μειωμένη ποσότητα λυμάτων των νοικοκυριών και εργοστασίων αποβάλλονται στο ποτάμι
- Πρότυπα επεξεργασίας λυμάτων αναπτύσσονται και εφαρμόζονται

ΚΑΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Ο στόχος = άθροισμα των αποτελεσμάτων

Βελτιώνεται η επεξεργασία του νερού και μειώνονται τα επίπεδα της απευθείας απόθεσης λυμάτων στο ποτάμι

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Ο στόχος συνέπεια του αποτελέσματος

Στόχος: Η ποιότητα νερού του ποταμού βελτιώνεται

Αποτέλεσμα:

1. Η επεξεργασία του νερού βελτιώνεται με την ανάπτυξη προτύπων επεξεργασίας
2. Η ποσότητα των λυμάτων που αποβάλλονται στο ποτάμι μειώνεται

Δράσεις - «ΠΩΣ» θα πετύχετε τους στόχους

- Τι προτείνετε να κάνετε για να επιτευχθούν οι στόχοι που έχετε θέσει.
- Με βάση τις δεξιότητες και την εμπειρία του οργανισμού σας και των συνεργατών σας.
- Καλές πρακτικές !
- Καταγραφή των δράσεων με αύξοντα αριθμό / χρονολογική σειρά – τάξη στην αίτηση

- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Εκπαίδευση μεταξύ συνομηλίκων για την πρόληψη τροχαίων ατυχημάτων

- 1. Ανάπτυξη εργαλείων για τη συγκέντρωση δεδομένων, επιλογή περιοχών, και καθορισμός κριτηρίων για την υλοποίηση της εκπαίδευσης μεταξύ συνομηλίκων.
- 2. Επιλογή και εκπαίδευση συνομηλίκων πάνω στο εκπαιδευτικό υλικό και στη συλλογή δεδομένων.
- 3 Πραγματοποίηση συναντήσεων εκπαίδευσης συνομηλίκων ανάμεσα σε 200 νέους οδηγούς σε κάθε περιοχή και παρακολούθηση της συλλογής στοιχείων.
- 4. Ανάλυση των στοιχείων και προετοιμασία της έκθεσης της έρευνας και των δημοσιεύσεων.
- 5. Διάδοση της δημοσίευσης της έρευνας σε οργανισμούς που προσφέρουν υπηρεσίες σε νέους.

ΔΕΙΚΤΕΣ

Τι προσέχουμε όταν σχεδιάζουμε δείκτες

- Αντιστοίχιση με τους στόχους & αποτελέσματα του έργου
- Να είναι ξεκάθαροι και ακριβείς
- Αν αναφέρονται ποσοστά γράφεται και ο παρονομαστής
- **Όσο λιγότεροι τόσο καλύτερα!**

Πως να φτιάξω έναν δείκτη;

- Προσδιόρισε την Ποσότητα (πόσο)
- Πρόσθεσε Ποιότητα (πόσο καλά)
- Πρόσθεσε τον Χρόνο (μέχρι πότε)
- Πρόσθεσε την Τοποθεσία (που)

Παράδειγμα δείκτη

Ποσότητα, Ποιότητα και Χρόνος [& Κόστος] (Quantity, Quality, Time - QQT)

Παραγωγή ζέας (ποιότητας αντίστοιχης της σοδειάς του 2014) των μικρών παραγωγών (που κατέχουν λιγότερο από 3 στρέμματα γης) αυξημένη κατά X κιλά μέχρι το τέλος της σοδειάς του 2015

Κακογραμμένος δείκτης

- Ποσοστό των νέων οι οποίοι γνωρίζουν τρεις τρόπους μετάδοσης του ιού HIV/AIDS.
- *Σε αυτό το παράδειγμα ο αριθμητής είναι ο αριθμός των νέων οι οποίοι γνωρίζουν 3 τρόπους μετάδοσης. Ποιος όμως είναι ο παρανομαστής? Ο συνολικός αριθμός των νέων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα? Στην κοινότητα όπου υλοποιείται το πρόγραμμα? Στη χώρα?*

Καλογραμμένος δείκτης

- 80% των νέων οι οποίοι συμμετέχουν στην εκπαίδευση του προγράμματος και γνωρίζουν τρεις τρόπους μετάδοσης του HIV/AIDS.
- *Επομένως εδώ ο παρανομαστής είναι ο συνολικός αριθμός των νέων που συμμετέχουν στην εκπαίδευση του προγράμματος*

Μέσα επαλήθευσης

- Προσδιόρισε
 - ➡ Πηγή της πληροφορίας (ΜΜΕ κτλ)
 - ➡ Τρόπο συλλογής (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις)

Προσδιόρισε:

- Σε τι φόρμα θα είναι (έκθεση προόδου κτλ)
- Ποιος θα συγκεντρώσει την πληροφορία (η ομάδα έργου, ο εξωτερικός αξιολογητής κτλ)
- Πόσο συχνά (κατ' έτος, εξάμηνο, τέλος προγράμματος κτλ)

**ΜΕΣΑ
ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗΣ**

Σχετική έρευνα πριν και
μετά το πρόγραμμα
Στατιστικά στοιχεία από
δημόσιες υπηρεσίες

Προκαταρκτική μελέτη,
δευτερογενή στοιχεία,
παρατήρηση, αναφορές
(π.χ. ΜΜΕ)

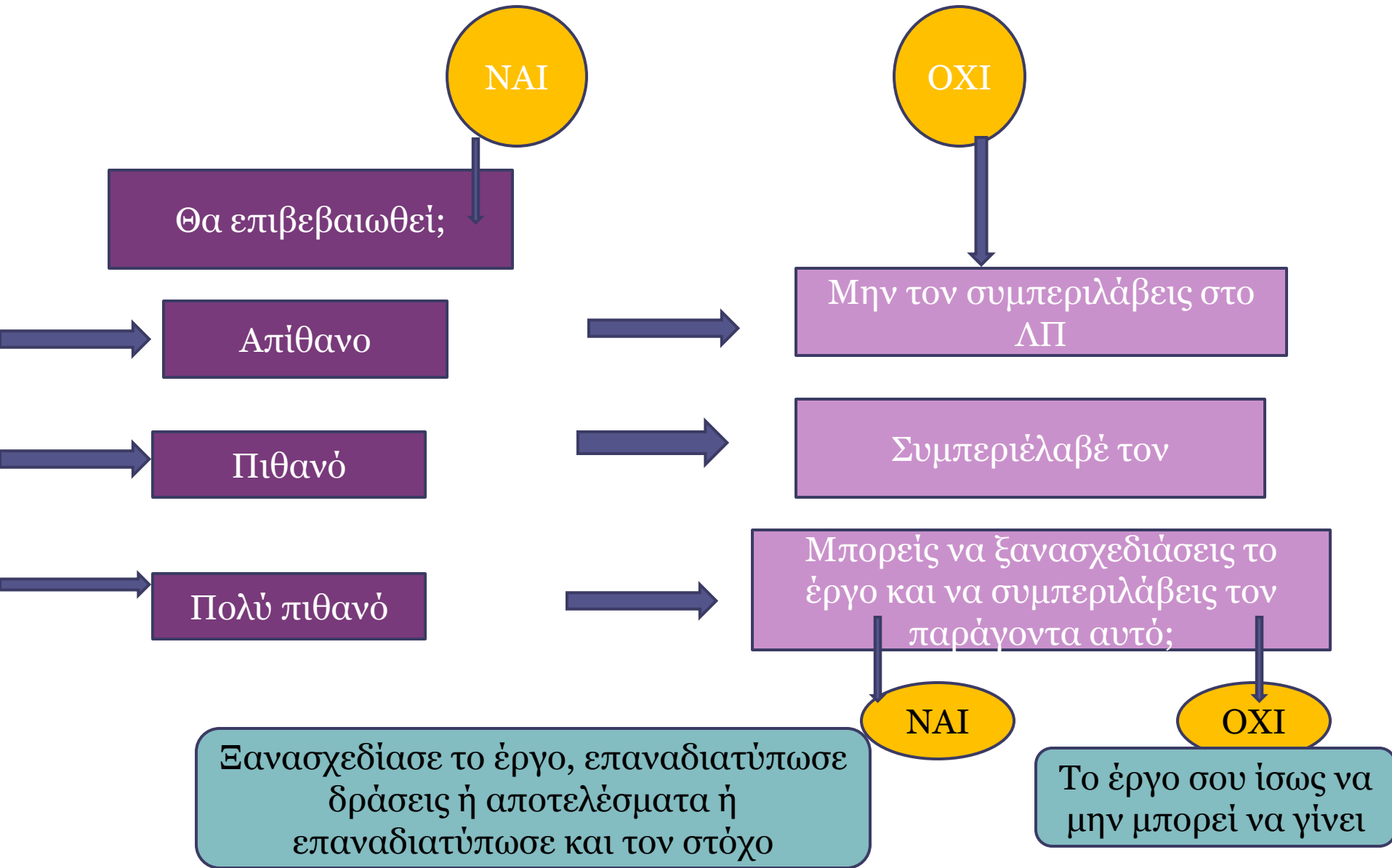
Άμεση παρατήρηση και
υλοποίηση δεικτών,
εκθέσεις αξιολόγησης

Έγγραφο του
προγράμματος
(εκθέσεις προόδου,
αξιολογήσεις)

Υποθέσεις εργασίας

- Εξωτερικοί παράγοντες, δεν μπορείτε να ελέγξετε και που μπορούν να επηρεάσουν τους αιτιώδεις συνδέσμους στην αριστερή στήλη
- ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ: παράγοντες που μπορεί να επιδράσουν στον σύνδεσμο σκοπού – στόχων (π.χ. αλλαγή στην κυβερνητική πολιτική, αλλαγές στην εργασία αγοράς)
- ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ: Όροι που θα πρέπει να πληρούνται πριν να ξεκινήσει το πρόγραμμα (π.χ. Χρηματοδότηση, διαθέσιμοι συμμετέχοντες στις δράσεις, δεν έχουμε δραματικές διακυμάνσεις τιμών (προϋπολογισμός)

Είναι σημαντικός παράγοντας;

Εσωτερική λογική

Εξωτερική Λογική

Περιεχόμενο του Προγράμματος			Υποθέσεις εργασίας
Σκοπός του Προγράμματος:			
Στόχοι του προγράμματος			Ποιοι είναι οι παράγοντες που δεν μπορούν να εκτιμηθούν από το πρόγραμμα και όμως είναι απαραίτητοι για την υλοποίησή του;
Αναμενόμενα αποτελέσματα:			...όπως παραπάνω..
Δραστηριότητες:			Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται πριν την έναρξη του προγράμματος;

Σχέση Εσωτερικής & Εξωτερικής Λογικής

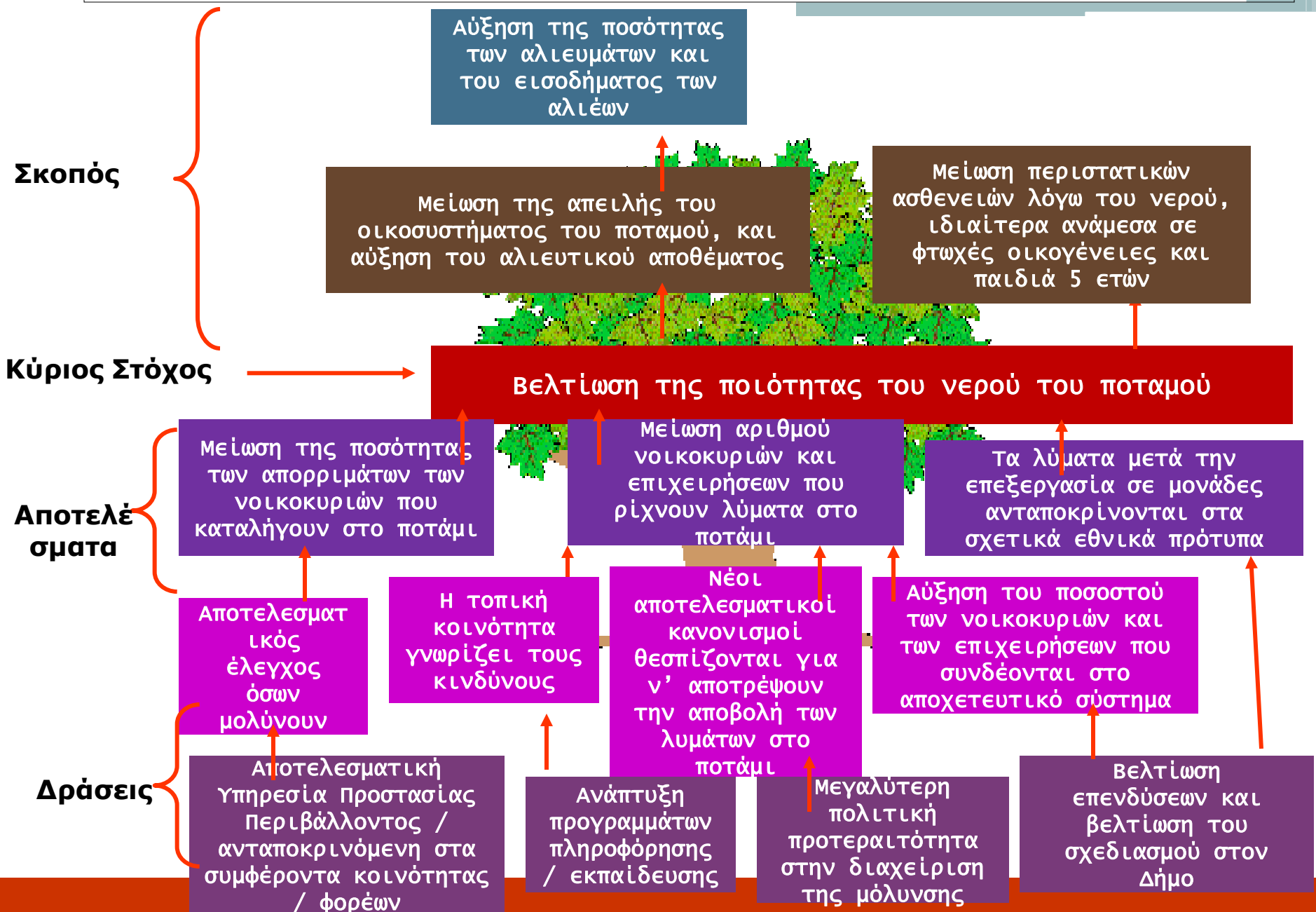
	Περιλ	Δεικ	Επαλ	Υποθ
ΣΚ				
ΣΤ				
Α	ΤΟΤΕ			
Δ	ΑΝ			

ΤΟΤΕ				
ΑΝ				ΚΑΙ

Περιεχόμενο του Προγράμματος	Δείκτες αποτελεσμάτων	Πηγές και μέσα επαλήθευσης	Υποθέσεις εργασίας
1 Σκοπός του Προγράμματος:	8	9	
2 Στόχοι του προγράμματος	10	11	Ποιοι είναι οι παράγοντες που δεν μπορούν να εκτιμηθούν από το πρόγραμμα και όμως είναι απαραίτητοι για την υλοποίησή του; 7
3 Αναμενόμενα αποτελέσματα:	12	13	Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται για να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα; 6
4 Δραστηριότητες:	Απαιτούμενα μέσα: 14	ΚΟΣΤΟΣ 15	Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται πριν την έναρξη του προγράμματος; 5

- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ΑΠΟ ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΛΥΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΔΕΝΤΡΟ ΛΥΣΕΩΝ / ΣΤΟΧΩΝ

- Προσοχή! Σπάνια ένα δέντρο προβλήματος / λύσεων – στόχων όπως το φτιάξαμε αρχικά, μπορεί να «περάσει» στο Λογικό Πλαίσιο. Χρειάζεται να ελεγχθούν τα επιμέρους στοιχεία του και με βάση την εσωτερική λογική του Λογικού Πλαισίου και να επαναδιατυπωθεί σε αρκετά σημεία ούτως ώστε να ακολουθεί τους κανόνες του Λογικού Πλαισίου (π.χ. SMARTER στόχοι και αποτελέσματα)

παράδειγμα Λογικού Πλαισίου [μερική ανάπτυξη]

	Περιγραφή έργου	Δείκτες	Μέσα επαλήθευσης	Υποθέσεις
Σκοπός	Να συμβάλει στην βελτίωση της υγείας, ιδιαίτερα των παιδιών κάτω των 5 ετών και στην βελτίωση της γενικής κατάστασης του οικοσυστήματος του ποταμού	Περιστατικά ασθενειών που προέρχονται από το νερό μειωμένα κατά 30% μέχρι το 2016, ιδιαίτερα μεταξύ οικογενειών χαμηλού εισοδήματος που ζουν κοντά στο ποτάμι	Τα αρχεία των τοπικών νοσοκομείων τα οποία θα ερευνηθούν από ομάδα που θα συσταθεί.	
	Να βελτιώσει την ποιότητα του νερού του ποταμού	Μείωση της συγκέντρωσης βλαβερών μικροβίων και βαρέων μετάλλων κατά 20% (συγκριτικά με το 2013) και σύμφωνα με τα εθνικά όρια υγείας μέχρι το 2016.	Μηνιαία εξέταση της ποιότητας του νερού που θα γίνει από την αρμόδια υπηρεσία.	- Νέα νομοθεσία για το ποτάμι εισάγεται και εφαρμόζεται -- Η ποιότητα του νερού του ποταμού σε άλλες περιοχές (πιο ψηλά) παραμένει σταθερή
Αποτελέσματα	1.1 Μειωμένη ποσότητα λυμάτων των νοικοκυριών και εργοστασίων αποβάλλονται στο ποτάμι 1.2 Πρότυπα επεξεργασίας λυμάτων αναπτύσσονται και εφαρμόζονται	1.1 70% των λυμάτων των εργοστασίων και 80% των νοικοκυριών καταλήγουν στο αποχετευτικό σύστημα 1.2 ...	1.1 Ετήσια έρευνα με λήψη δειγμάτων που θα πραγματοποιείται από τον Δήμο από το 2014 - 2016. 1.2	-Η επεξεργασία των λυμάτων ακολουθεί τα εθνικά πρότυπα -- οι συνεταιρισμοί των αλιέων ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την συλλογή των απορριμάτων/λυμάτων
	1.1.1 Έρευνα βάσης στα νοικοκυριά και εργοστάσια 1.1.2 Ετοιμασία και υλοποίηση εκστρατείας ενημέρωσης 1.1.3 Προετοιμασία των όρων διανομισμού για την	1.1.1 Στοιχεία έρευνας βάσης για την διαχείριση των απορριμάτων των νοικοκυριών 1.1.2 Πρόγραμμα επισκέψεων των κινητών μονάδων	1.1.1 Εξάμηνη έκθεση προόδου 1.1.2 Εκθέσεις προόδου από την ομάδα 1.1.3 Τα σχέδια κατασκευής που θα έχει εγκρίνει το Υπουργείο	- Ο προϋπολογισμός του δήμου για την βελτίωση του αποχετευτικού συστήματος δεν αλλάζει

Σκοπός

Στόχοι

Αποτελέσματα

Δράσεις

Πρακτικές συμβουλές

- Ξεκίνησε τον σχεδιασμό του έργου με την συμπλήρωση του Λογικού Πλαισίου
- Κάνε το ως **ομάδα**
- Πάρε χρόνο γι' αυτόν τον σκοπό
- Χρησιμοποίησε σαφή γλώσσα
- Δημιούργησε απλούς δείκτες
- Τήρησε την αρχή του «συν»
- Τήρησε την αρχή του «μέσα – έξω»
- Απόφυγε δύσκολη ορολογία (jargon)
- Μην ξεχάσεις την διάσταση του φύλου
- **Χρησιμοποίησέ το!!!**

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Προϋπολογισμός - γενικά

- Ο προϋπολογισμός αντιστοιχεί ευθέως στις δράσεις του έργου και θα πρέπει να περιλαμβάνει τα έξοδα για:
 - ▶ μισθούς προσωπικού
 - ▶ υλικά
 - ▶ εξοπλισμό
 - ▶ δράσεις
 - ▶ παρακολούθηση και αξιολόγηση
 - ▶ άλλα έξοδα (τραπεζικά κτλ)

Σχεδιασμός προϋπολογισμού

- Το κόστος του προσωπικού θα πρέπει να αντανακλά το μηνιαίο κόστος και τον χρόνο ενασχόλησης με το πρόγραμμα (π.χ. 100%)
- Διοικητικά έξοδα επιτρεπόμενα από τον δωρητή
- Καλή έρευνα για τα πραγματικά κόστη
- Υπολόγισε πιθανές αλλαγές τιμών αν το έργο διαρκεί πολλά χρόνια και ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο υλοποιείται
- Ο προϋπολογισμός του έργου που σχεδιάζετε να μην είναι μεγαλύτερος από τον ετήσιο ισολογισμό του φορέα

Προϋπολογισμός και Δωρητής

- Ακολουθήστε τις **φόρμες** και **οδηγίες** του δωρητή

[Δείτε συνημμένες φόρμες]

- Διαφορετικά ποσοστά χρηματοδότησης ανάλογα με τον δωρητή

Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος – 100% χρηματοδότηση

Ίδρυμα Μποδοσάκη (ΕΟΧ)– 90% χρηματοδότηση

Ευρωπαϊκά Προγράμματα – 75%, 80%, 90%

Υπηρεσία Διεθ. Αναπτυξιακής Συνεργασίας - 50%

Συγχρηματοδότηση

- Συγχρηματοδότηση σε **είδος** / σε **χρήμα**

Ίδιοι πόροι (π.χ. δωρεές, μέλη, εταίροι)

Ιδιωτικοί φορείς (π.χ. εταιρείες)

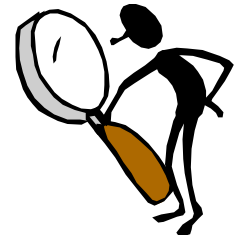
Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δήμοι)

- Η συγχρηματοδότηση δείχνει ότι σας εμπιστεύονται και άλλοι
- Δημιουργική λογιστική και συνεργασίες
- Συχνά απαγορεύεται η συγχρηματοδότηση σε είδος
- Αν δεν εξευρεθεί η συγχρηματοδότηση που έχει προβλεφθεί τι συμβαίνει?

Κανόνες ευταξίας της φόρμας

- Συνοχή – ίδιοι τίτλοι στην αίτηση και στον προϋπολογισμό (π.χ. ορολογία προσωπικού, δράσεων κτλ)
- Αναλυτικά **ΟΛΑ** τα κόστη κάθε δράσης
- Κανονικά ο προϋπολογισμός θα πρέπει να είναι μια σελίδα και να δίνει όλες τις σημαντικές κατηγορίες εξόδων
- Άλλες συνεισφορές
- Επεξήγηση στον προϋπολογισμό σε ξεχωριστή σελίδα

Value for Money & Cost-Effectiveness

- Καλή έρευνα για τον σχεδιασμό (κόστη εισιτηρίων, εξοπλισμού κτλ) !
- Οι δωρητές γνωρίζουν «την αγορά», έχουν μέτρο σύγκρισης.... τους ανταγωνιστές σας (!) και αν έχουν αμφιβολία θα ελέγξουν! Επομένως ούτε «**τσιγκουνιά**» ούτε **υπερβολή** !
- Αιτιολόγηση!

Ερωτήσεις

- Τι περιλαμβάνουν τα διοικητικά έξοδα;
Άμεσα γενικά έξοδα που προκύπτουν από το έργο και έμμεσα γενικά έξοδα που προκύπτουν από την λειτουργία της οργάνωσης (έξοδα γραφείου, ηλεκτρικό, νερό, τηλέφωνο/ίντερνετ, φωτοτυπίες, αναλώσιμα, κτλ)
- Τι συμβαίνει με σημαντικές αλλαγές όπως για παράδειγμα αλλαγή ΦΠΑ; Κάλυψη αυτών μέσω της κατηγορίας «Μη προβλέψιμα έξοδα»

Υπόδειγμα αναλυτικού προϋπολογισμού

Κατηγορίες δαπανών

- Προβολή στην οθόνη της φόρμας προϋπολογισμού του προγράμματος *Είμαστε Όλοι Πολίτες* με τις επιμέρους κατηγορίες δαπανών

Πρακτική Άσκηση

- Σενάριο μιας δράσης και σύνταξη προϋπολογισμού
- * Άσκηση - Φύλλο εργασίας (4)

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Σχέδιο Δράσης - Χρονοδιάγραμμα

- Ένα σχέδιο δράσης είναι ένα έγγραφο το οποίο απεικονίζει γραφικά τα εξής στοιχεία:
 - ▶ τις δράσεις – τι ακριβώς θα γίνει
 - ▶ πότε θα ξεκινήσει η προετοιμασία και η υλοποίηση κάθε δράσης και για πόσο χρόνο θα υλοποιείται (χρονική διάρκεια και διασύνδεση/αλληλεξάρτηση της μιας δράσης με την άλλη)
 - ▶ ποιος θα συμμετέχει στην υλοποίηση της κάθε δράσης (κατανομή αρμοδιοτήτων ανάμεσα στους εταίρους)

Τι πρέπει να προσέχω

- Να προβλέπετε επαρκή χρόνο για την προετοιμασία της υλοποίησης της κάθε δράσης
- Ο χρόνος είναι χρήμα = μισθοί, ενοίκια γραφείων κτλ.
- Προσοχή στην συνέχεια/αλληλουχία των δράσεων
- Οι ρόλοι μεταξύ των εταίρων αλλά και στην ομάδα έργου θα πρέπει να είναι ξεκάθαροι

Σας Ευχαριστώ!
Δρ. Ευγενία Βαθάκου

evathakou@hotmail.com

